

Алекс Болдин

Нощен полет за Дакар

Вече много рядко се срещаме. Може би веднъж на две години. Стар приятел ми е, връстник. Преди време работехме една и съща работа, но в различни заводи. Много често се виждахме, просто по работа и някак неусетно станаме приятели. Обичам музиката, самата човешка слабост ми е. Той също. Събирахме се веднъж в седмицата, у тях, предимно в неделя. Беше прекрасен майстор, самоук. Сам си бе измайсторил стереоуредбата. А когато му гостувах, пускаше най-новата и добра музика от дискотеките в града. Винаги намираше отнякъде хубаво, марково уиски. Черпеше всеотдайно, просто така да върви разговора. И той вървеше, за музиката, работата, приятелите и живота. Живееше с малкото си семейство в тясно жилище, китно уредена гарсонiera. Бяхме млади, жизнерадостни и щастливи, доколкото животът при социализма можеше да бъде щастлив. Вероятно едни и същи интереси сближават хората, а добрия нрав, даже еднаквите житейски трудности ги прави и приятели. Зная, че винаги мога да разчитам на него, както в миналото така и сега. Но сега е друго. Животът ни разпиля. Аз останах тук, в тоя пращен и западащ град а той замина за Африка.

Когато го изпрашах, преди седем години, и двамата не знаехме, какво ще е бъдещето, за него пък и за мен. Беше през едно мъгливо и мразовито ноемврийско утро. Тръгнаха пет човека, просто така, на слуга и късмет. Чакаха колата за летището. Трепереше от студ, облечен в тънкото си яке.

Трепереше и от вълнение. Безработицата го бе довела до отчаяние. Нямахме друг изход освен да замине. Жена му все боледуваше. За детето трябваша пари да завърши образование. Изнемога и отчаяние. Така беше с него. Това го доведе до тази стъпка. Знаех, че е решителен и всеотдаен. Каквото си намислеше го правеше, с размах и желание и с някакво трудно описуемо въображение. Някак си, не зная как, с много труд и усилия успяваше във всичко което предприеме. Чудил съм му се. Ако нещо му харесаше, не жалеше сили, не спеше по цели нощи и го правеше за чудо и приказ. Много малко хора бяха като него. Почти не познавам такива. Такава черта на характера, възхищава и привлича.

Вчера срещнах жена му. Срещнах я съвсем случайно, някъде към пазара. Като ме видя се усмихна и само каза:

– Дойде си оная вечер. Капнал е от умора. Сега спи, но ти мини, ще се зарадва да те види.

Едва ли можех да опиша радостта си от новината. Моят стар приятел се е прибрал жив и здрав. Прибрал се е в родното гнездо и е заспал здравия сън на успокоения скиталец.

– Ще мина, разбира се, как не!

Един цял ден разговаряхме, за всичко, за живота там, за работата. Единият от онези с които замина бе починал. Не е издържал на климата. Инфаркт! Кратко и страшно. Така завършваше често животът на гурбетчията.

Моят приятел беше станал друг човек. Беше напечелил пари. Беше купил компютър на внучето си. Докато е работел там, някак неусетно станал дядо. Млад дядо, просто да не повярваш!

Помоли ме да му помогна да монтира някаква платка в новия компютър. Едва тогава разбрах, че някак нещата не са съвсем наред. Трудно се изправи. Болеше го силно кръста. Усмихна се мъчително и каза:

– Дископатия! Ще се оправи! Още тук си я имах, но там... да знаеш братче се работи яко. Работи се по десет часа. Няма шест-пет. Дава ти се задачата и ти трябва да я изпълниш. Как ще го направиш си е твоя работа.

Но по добре е там отколкото тук. Уважението е голямо, към нас белите. Имат си хората колониално минало. Уважават и ценят белите. За парите да не говорим. С работата тук въобще не може да става сравнение. Ела да видиш един филм. Сам съм го снимал.

Включи компютъра. Загледах се в захлас. Пътуват с някакъв зелен фирмен джип през пустинята. Ето и някакво градче. Негърски гета, ламаринени бараки, черни хора, бедно облечени, крайпътни барове с проститутки и „черна“, рап музика. Затананика си тихо. Беше една игрива рап мелодия. Учудих се, защото знаех, че никога не е обичал „черната“ музика. Погледах го. Забеляза погледа ми и обясни:

– Така е братче, там това се слуша. Просто се свиква. Отначалото ти е неприятно, но после се свиква.

След това видях и фабриката в която работеше. Беше фабрика на белите. Обширни постройки, добре подредени цветни алеи, басейнчета за отмора и почивка на персонала и европейска техника, лъщяща от никел и пастелни бои.

– Там всичко е автоматизирано. Човешката ръка не пипа. Единствените работници са чистачите-негри облечени с фирмени униформи. Ето ни и нас, поддръжката. Тук сме във ведомствените апартаментчета. Те са вътре в завода. Има си всичко, кухненски бокс, хладилник, телевизор. Всеки от нас си има преносим компютър и интернет, за връзка с дома. Така е! Къде тук ще видиш такива условия? Ще ти извадят душата за парче хляб, нашите чорбаджии.

След това млъкна някак тъжно и угрижено.

– Знаеш ли, братче, никога не бих заминал, ако имаше какво да се работи тук. Докараха ни до дъното. Съсипаха ни от унижения. Защо мислиш, че съм тръгнал да се трепя на майната си? Никога не бих заминал, да знаеш, ако имаше работа тук, нормална човешка работа.

Спря за миг, преглътна горчиво и очите му се напълниха със сълзи.

– Кирчо, ела моето момче! Ела при дядо. Кажми харесва ли ти компютъра? За него съм го купил. Да се изучи и човек да стане. Мене вълци ме яли. Докато ми бие сърцето за него ще блъскам.

Тогава разбрах. Разбрах каква е цената. Човек за да получи винаги трябва нещо да даде. Той бе дал част от здравето си. Нямах да се поколебае да даде всичко което имаше за това малко, добро и хубаво момченце. Амбициозният, упоритият, всеотдаен мой стар приятел бе открил философката цел на живота. Да се раздадем за онези които идват след нас. Да им създадем условия на живот, които ние не сме имали. Пък както казват смелите, „Да става каквото ще!“

Тогава ми хрумна една идея. Трябва да му подаря нещо на тоя стар приятел с което ще му бъде по-леко в самотните знойни африкански вечери. Щеше да бъде изненада.

Случи се така, че работата ми отне следващите няколко дни. Пътувах често. Прибирах се капнал от умора вечер и няхах желание за нищо. Пък и язвата ми се бе обострила. Не ми даваше нощем да спя. Бях обаче решил да намеря време за една последна среща преди заминаването му. Позвъних му. Щеше да замине в петък, с нощния полет на модерния въздушен лайнер през Милано за Дакар. Нямах много време.

Случиха се силни горещини, юли, точно преди Петровден. Температурите стигнаха трийсет и седем градуса. Една вечер, след дълга командировка, взех един хладен душ и седнах пред компютъра. Бях събрал от интернет много хубава музика. Точно такава каквато слушахме през старото време. Превъртях един куп дискове за да запиша един единствен. Мисля, че дадох всичко от себе си за да бъде и стане това което най-харесваше. От силната горещина компютърът блокираше. Изключвах го за малко и отново го включвах. Най-сетне записът завърши. Сложих слушалките и го изслушах почти целия. Това е! Сигурен бях, че ще му хареса. Вече пукваше зората когато изнурен се тръшнах в леглото.

Не беше сън, беше унес, беше плуване в собствената пот. Морни горещини.

Вечерта му звъннах.

– Ще дойда казах, да се видим за последно.

У тях имаше гости. Беше дошла сестра му от другия край на страната за да го види и се простят. Май нямаше други роднини. Баща му и майка му бяха отдавна починали. Нямаше много време. Позвъних. Отвори ми дъщеря му.

– Влез! – каза. След малко ще се върне.

Жена му гладеше изпрания му панталон. Беше един хубав памучен бял панталон. Такива панталони май се носят в Африка. Тъжно и замислено движеше ютията. Опитваше я и пак бавно я хлъзгаше по дрехата. Помъчих се да дам ведър вид на обстановката. Казах един анекдот, но някак не се получи. Малкото кученце, пекинез сновеше между нас, галеше се пролайваше. Привлякох го до себе си замилвах ушите му, почесах го. То се зарадва и замахна с опашка.

– Довчера беше болно. – Промълви жена му и една сълза се търкулна по бузата и. Много си го обича. Цял ден го снима и ще си отнесе снимките за спомен в Африка. Ето го идва...

Входната врата се отвори. Приятелят ми влезе. Беше някак напрегнат, ядосан. Държеше една красива кутия. Извади от нея един златен часовник, повъртя го в ръцете си и разтреперано промълви:

– Така е тук, както съм си го запомнил. Не можеш да се разминеш от мошеници и ментърджии. Ела навън да пийнем по една бира. – кимна към мен.

Излязохме. Отсреща барчето още работеше. Седнахме и започна да обяснява:

– Дъщеря ми искаше да ме изненада с подарък. Купила ми е тоя часовник за триста и петдесет лева. Носих го само два дена и верижката се разпадна. Отивам при ония търговците, а те ме гледат нахално. Взеха часовника, залепиха верижката с каноконлит и ми взеха три лева за ремонта.

Докато дойда до тук и верижката пак се разпадна. Няма край тяхната наглост, мамка им. Такова нещо в Сенегал никога не може да се случи! Само тук е възможно, в тая пропаднала България!

– Я дай да пийнем по една бира, че времето ти е малко. Аз ще черпя! – казах и повиках сервитьорката.

– Не! Какво говориш? Аз трябва да те черпя!

Разсипахме студената бира, чукнахме се за здраве и подхванахме разговора.

– Как ти се вижда България след седем години отсъствие? – подхванах.

– От зле по-зле. Нали видя филма който съм донесъл? И там има

бордеи. Направиха ли ти впечатление кадрите след него? Снимал съм ги оня ден в циганската махала. Видя ли? Какво ще кажеш за тукашната мизерия? Превъзхожда африканската десетки пъти! Видя ли онова дете, което се рови в купчината смрад. И тоалетни нямат. Ходят по нужда пред бордея и около него, където сварят. От какво дойде това? Не мога да го осмисля. Виж западната част на града ни, онова там, което му казваха промишлена зона. Нито една фабрика не работи. Да те е страх да минеш през пустите улици. Кучешки глутници ще те разкъсат, защото и те умират от глад. Всичко рухна! Напълниха си гушите единици, гадни типове. Започнаха делото си още през осемдесет и втора. Много добре си го спомням. Внасяха картофи и домати от Полша при положение, че тук е рая на доматиите. Защо стана така? Защото започнаха да грабят! Имах добра работа. Бях спестил трийсет и шест хиляди лева. С толкова пари през онова време можеше да си купиш къща и кола едновременно. Изпариха се за една нощ. Откраднаха спестяванията ни ония гадове, което и сега ни управляват. Няма спасение, братче, няма... Ето затова няма да се върна. Догодина се отваря работа в Испания. Във Валенсия ще се строи завод като оня в Сенегал. Ще замина натам и няма да му мисля. Дано издържа. Понаучих малко английски. И с испанския ще се оправя, но няма да стоя тук.

Мълчах. Какво можех да отвърна. Човекът си изплакваше душата и болката. Извадих диска с музиката и му го подадох. Нещо трепна в погледа му, омекна, усмихна се.

– Знаех си аз, предчувствах, че нещо кроиш.

– За самотните и носталгични нощи е това. Нали харесвахме една и съща музика. Ако съм се престарал ще ме извиниш. Знаеш ли приятел, остави тоя „черен“ рап. Това нашето, старото е много по-добро.

Стисна ми ръката развълнуван, преглътна и не отговори. Някаква буца бе заседнала на гърлото му.

– Ще пием ли по още една бира? – каза след няколко минути мълчание.

– Благодаря! Стига ми! Язвата нещо започна да се обажда.

– И при мен има язвджии. Като си дойдат в България ще се съсият да пият лекарства и нищо не им помага. Върнат ли се в Сенегал и се оправят. Питаш ли се защо е така? Защото тук се ядат боклуци а не храна. Колбасите ги пълнят със соя, карантия и подправки а не с истинско месо. Здрав човек ако ги яде и той ще се поболее. Така е тук! Както си го помня. Всичко е менте! И животът на народа го направиха менте. Мамацата им...

Бирата беше изпита. Навън падаше зноен юлски мрак. Трябваше да го оставя за да се сбогува с близките си. След шест часа е нощният му полет за Дакар.

Стиснах ръката му. Изправихме се. Дископатията пак го бе сковала. Болезнена усмивка се мярна на лицето му. Тръгна неуверено, а след това някак с напрегнато усилие. Нямаше изход. Трябваше да се печелят пари, за семейството, за внучето, за неопределеното и неясно бъдеще.

– Пази си здравето! – успях да промълвя.

Дожаля ми за моя приятел. Дожаля ми за всички мои изстрадали сънародници раздаващи силите и здравето си по чуждите земи. Дожаля ми и за самия себе си, за жалкия живот който ми беше наложен. Не беше живот! Беше жалко съществуване!

Нямаше какво повече да си кажем. Разделихме се по мъжки, без обръщане назад. Така както беше в миналото. Така се разделят приятелите.

След няколко часа, тоя добър мой приятел щеше да полети с модерния въздушен лайнер за Дакар.

КРАЙ

© 2006 Алекс Болдин

Източник: Авторът

Разпространява се при условията на лиценза „Криейтив Комънс – Признание –
Некомерсиално – Без производни“ версия 2.5 (CC-BY-NC-ND version 2.5)

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2947>]